

17/3/83

EL LLENGUATGE

La normalització

Hom reconeix a l'adjectiu *normal* una doble significació: «d'acord amb una norma establerta, que no se'n desvia» i «que no se separa del seu estat natural, del seu curs natural». Com a conseqüència, el verb *normalitzar*, derivat de *normal*, i el substantiu *normalització*, derivat, al seu torn, de *normalitzar*, són també ambivalents, cosa que més d'un cop fa de bon aprofitar perquè tots, tard o d'hora, ens refugiem en la comoditat que representa l'ambivalència. Però també s'esdevé de tant en tant que precisament la vulguem evitar, que ens importi d'expressar un dels dos sentits amb què poden ésser usats mots com *normalitzar* o *normalització* amb exclusió manifesta de l'altre. ¿Cal crear aleshores un mot nou o bé és preferible de recórrer a una forma d'una altra família de mots?

Es molt freqüent de referir-nos justament a la normalització de la llengua catalana. Tothop sap —dit ben curt— que fou Pompeu Fabra qui la va normalitzar. Però què vol dir, en aquest cas, *normalitzar*? Sens dubte, en primer lloc, «reduir a normes», cosa que és una de les condicions necessàries perquè una llengua es pugui considerar *normal* en el seu sentit més ampli. Això vol dir que la normalitat plena exigeix o comporta unes altres condicions: encara ara maldem, qui més qui menys, per realitzar el vell somni de fer del català una llengua normal del tot. El fet, però, és que més d'un cop hom ha sentit la necessitat de referir-se específicament al procés de reducció a normes de la llengua catalana i de determinar la llengua sorgida d'aquest procés, cosa que ha conduït a l'ús de certs neologismes desproveïts de l'ambivalència de *normalitzar* i *normalització*. Hi havia dos camins a seguir: la creació de derivats directes de *norma*, sense l'ajut de cap sufix, i l'obtenció d'aquests nous derivats a partir de *normativa*, cosa que comporta, contràriament, una acumulació de sufixos. Llegim, així, la *llengua normada* (Albert Manent, *Josep Carner i el noucentisme*, pàg. 246), i, més correntment, el verb *normativitzar* i el seu derivat *normativització*, com en el pròleg de F. Vallverdú (i a la nota de la contraportada) del recull de textos de Fabra publicat, precisament, amb el títol *La llengua catalana i la seva normalització* (MOLC, núm. 28), i a la recent *Gramàtica catalana* de J. Martí en què es diferencien explícitament els conceptes de *normalització* i *normativització*.

Albert Jané